

Editorial

Hi ha una certa unanimitat respecte a la funció fonamental de la crítica en qualsevol àmbit: ara per ara, cap persona ni cap institució del món de la cultura gosaria afirmar el contrari –si més no, en públic. Existeix també un cert consens quant a considerar un crític un especialista en la matèria que analitza i, en el cas de la literatura, es va un pas més enllà: un crític d'art no ha de saber necessàriament dibuixar, però un crític literari «ha de ser artista de la paraula i co-creador; no pot “descriure” la literatura, com, per desgràcia, es descriuen els quadres; s'hi ha de participar, no pot ser crític des de l'exterior», com afirmava, amb raó, Witold Gombrowicz en els seus diaris. Per què una tasca tan important i tan especialitzada es realitza sovint de manera gratuïta o a canvi d'una remuneració ínfima és un dels misteris –de les misèries– que envolten aquest ofici fascinant que hem volgut enfocar en el número 99 de *Faristol*.

Per tal de mostrar que la crítica literària actual és hereva de tota una tradició, Marina Porras explica com en *Contra Sainte-Beuve* de Proust ja es troben «les preguntes que encara ens fem quan parlem de crítica: la relació entre la crítica i la literatura del jo, el problema de la crítica objectiva, el biografisme, la relació entre el crític i la seva època o les tensions entre la lectura i l'escriptura». Després, Cristina Corroero defineix el perfil del crític de LIJ, algú que, a més de literatura, ha de posseir coneixements d'art i d'educació, entre altres àrees. Pep Molist i Joan Portell, creadors de l'equip de crítics de *Faristol* i directors de la revista entre 2005 i 2016, expliquen l'evolució de la crítica LIJ en aquesta publicació des dels orígens fins a l'actualitat. El dossier es tanca amb l'article de Mònica C. Vidal que aplega declaracions de diversos col·lectius sobre el paper –mapa o brúixola?– que la crítica representa en la seua professió. A més, en el reportatge, Irene Vílchez repassa la presència de la LIJ en els mitjans de comunicació, tant especialitzats com generalistes, i traça una radiografia dels espais de crítica més destacats dels territoris de parla catalana, però també de la resta de la península i de l'estranger. La secció «Llibres que parlen de» aplega una quinzena de títols de grans crítics com Bloom, Borges, Chesterton, Ferrater, Malcolm, Reich-Ranicki o Woolf, una selecció personal sobre lectura, escriptura i reflexió literària. A més, la revista inclou l'entrevista que Glòria Gorchs ha fet a Dani Torrent, en la qual l'artista declara que «una de les parts que m'agrada més de la il·lustració i la pintura és la investigació formal, la recerca de nous estils». En les últimes pàgines, es pot llegir l'homenatge que Núria Ventura ha retut a Concepció Carreras.

Deia Gabriel Ferrater que «el que és sorprenent és que en un país, en un lloc, en un temps, es produeixin coses que estiguin bé. El zero, diguéssim, és el que ens hem d'esperar». Això es pot aplicar a la crítica: com és possible que, amb tot a la contra, encara es troben espais i noms que exerceixen l'ofici amb perseverança i dignitat? Probablement perquè, com comentava Edith Wharton, valorar allò que ens envolta és una pràctica humana quasi ineludible. I això a pesar que el crític sap que, en el fons, no pot accedir del tot als secrets de la creació, però intentar-ho és un repte –i una temptació– i no és fàcil resistir-s'hi. ●

Arantxa Bea
directora de *Faristol*

Il·lustració de Noemí Villamuza per al llibre
ABeCeCuentos de Daniel Nesquens (Anaya, 2015).